

АНДРІЙ ВАЛЕРІЙОВИЧ ТАНЬКО,

кандидат юридичних наук,

Харківський національний університет внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-8425-2202>,

e-mail: Tanko1903andrey@gmail.com

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

Стаття присвячена дослідженню феномену адміністративно-правового статусу органів Національної поліції як суб'єкта реалізації державної політики України у сфері забезпечення прав і свобод людини. Висвітлено сутність та зміст адміністративно-правового статусу Національної поліції України через призму провідних категорій «права» і «свободи», що становлять орієнтир для розгортання демократичних процесів в українському суспільстві.

Адміністративно-правовий статус Національної поліції України розглянуто як сукупність закарбованих у законодавстві держави характеристик і повноважень цього органу, комплекс складників його діяльності (цільовий, організаційний, компетенційний).

Ключові слова: Національна поліція, адміністративно-правовий статус, права, свободи людини, держава і громада, правова система України.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Нині забезпечення прав і свобод людини є основним пріоритетом і найвагомішою соціальною цінністю для більшості європейських держав. Євроінтеграційний мейнстрімінг України зумовлює пріоритетність питань забезпечення прозорого, ефективного, орієнтованого на потреби населення функціонування всіх державних інститутів, які забезпечують захист прав і свобод людини та громадянина. У цьому контексті особливої актуальності набула проблема оновлення діяльності основного правоохоронного органу України – служби міліції, його трансформації в сучасну Національну поліцію, здатну реалізувати гуманістичну концепцію піклування держави про людину із дотриманням пріоритетності прав і свобод усіх громадян на основі принципів верховенства права, законності і порядку.

Відповідно, можемо стверджувати, що зі зміною магістральної лінії розвитку служби поліції змінився і її адміністративно-правовий статус. Ця категорія визначається в наукових джерелах як сукупність цілей, завдань, структурно-організаційних і компетенційних складників діяльності Національної поліції, що забезпечує захист прав і свобод людини [1, с. 34].

Основні засади адміністративно-правового статусу нової, орієнтованої на правовий захист особистості, Національної поліції закладено в Законі України від 02.07.2015 «Про

Національну поліцію», Постанові Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 «Про затвердження Положення про Національну поліцію» та низці інших документів, де закарбовано спрямованість діяльності цього правоохоронного органу на забезпечення публічної безпеки і порядку в державі, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання послуг з допомоги особам у складних життєвих обставинах.

Згідно з документами, що визначають адміністративно-правовий статус Національної поліції України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку¹. Робота поліції будується на принципі «community policing», тобто на створенні довірливих зв'язків між працівниками поліції й населенням, оскільки основними завданнями, що висуваються перед новою поліцією, стає співпраця та комунікація, створення нового іміджу для правоохоронних органів [2, с. 162]. Відповідно, працівники поліції покликані реалізовувати нові завдання і

¹ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 05.02.2020).

функції, працювати над власним іміджем у суспільстві, стаючи структурою, необхідною не лише державі, а й усім її громадянам. Забезпечення виконання цих завдань і функцій вимагає не лише поліпшення окремих форм і методів діяльності працівників поліції, а й докорінної зміни якісного підходу до визначення всього адміністративно-правового статусу Національної поліції.

Стан дослідження проблеми

Концептуальні погляди на зміст і структуру адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади, зокрема й правоохоронних органів, обґрунтовано у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників (В. Авер'янова, С. Алексєєва, М. Ануфрієва, М. Вітрук, К. Волинка, А. Гель, С. Гусарова, М. Дивак, С. Ківалова, В. Колпакова, В. Копейчикова, Р. Мулукаєва, Н. Нижник, О. Остапенко, В. Ортинського, Д. Павлова, О. Петришин, В. Плішкіна, Г. Семакова, О. Скакун, В. Тимошука, О. Ярмиша та ін.), де такий адміністративно-правовий статус досліджується як характеристика суб'єкта адміністративного права, який вступає у специфічні адміністративно-правові відносини – правоохоронні і є частиною механізму державного управління в адміністративно-політичній сфері.

Різні аспекти забезпечення прав і свобод людини, зокрема у правоохоронній діяльності, в умовах постійної зміни соціально-правового контексту розвитку українського суспільства вивчали І. Бородін, С. Благовісний, А. Васильєв, В. Вознюк, А. Головін, О. Горова, О. Домбровська, А. Колодій, В. Кравченко, О. Негодченко, О. Онишко, М. Панов, В. Погорілко, П. Рабінович, В. Тихий та інші.

Питанням визначення сутності та шляхів оновлення адміністративно-правового статусу Національної поліції в умовах реформування діяльності суб'єктів правового захисту населення України присвячували наукові розвідки О. Бандурка, О. Безпалова, О. Батраченко, О. Волуйко, В. Грітчина, З. Кисіль, О. Падалка, В. Сокурєнко та інші сучасні дослідники. Дослідженням проблеми визначення адміністративно-правових методів у роботі правозахисних органів приділяли увагу Ю. Битяк, І. Голосніченко, В. Зуй, Т. Коломоєць, А. Комзюк, О. Панова та інші.

Слід підкреслити, що попри значні наукові надбання аналіз досліджень учених дає підстави для твердження, що, незважаючи на позитивні зрушення в діяльності нової поліції, проблема забезпечення цією державною структурою прав і свобод людини залишається гостро актуальною в контексті поступового

оновлення адміністративно-правового статусу Національної поліції України.

Мета і завдання дослідження

Мета статті – проаналізувати інноваційний потенціал та компетентнісні можливості нового адміністративно-правового статусу органів Національної поліції України в контексті забезпечення державної політики у сфері прав і свобод людини.

Мета конкретизується в таких *завданнях*:

- висвітлити сучасні виклики, що постали перед правоохоронними органами у контексті оновлення їх адміністративно-правового статусу в умовах розбудови правового демократичного суспільства;

- схарактеризувати суть і складники адміністративно-правового статусу Національної поліції України, орієнтованого на забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні у контексті реформування й оновлення концепції правозахисної діяльності в Україні адміністративно-правового статусу Національної поліції України та його складників; висвітленні низки існуючих у роботі цього правозахисного органу проблем та викликів у напрямі забезпечення безпеки громадян, захисту їх прав і свобод.

Виклад основного матеріалу

Адміністративно-правовий статус правоохоронних органів у науці (О. Безпалова, І. Васильєв, Д. Горбач [1, с. 33; 3, с. 36; 4, с. 10]) визначається як сукупність характеристик і повноважень цих органів, які поєднуються у складники адміністративно-правового статусу (цільовий, організаційний, компетенційний), де перший визначає магістральну лінію та стратегію його діяльності і подальшого розвитку; другий поєднує такі елементи, як структура органу, порядок функціонування системи і структури, процедури діяльності структурних підрозділів, форми й методи діяльності; останній пов'язаний з окресленням завдань, функцій, прав та обов'язків, а також ступеня відповідальності правоохоронного органу й окремих його підрозділів і працівників.

Реалізація адміністративно-правового статусу надає можливість зміцнити законність, правову культуру органу поліції в цілому та його окремих працівників завдяки удосконаленню підходів до організації правозахисної діяльності, зміцнити державу та службову дисципліну, посилити контроль і відповідальність за неналежне виконання службових обов'язків,

зокрема за бездіяльність, зволікання у прийнятті й виконанні рішень [5, с. 123].

Необхідність оновлення адміністративно-правового статусу Національної поліції висвітлює низку існуючих у роботі цього правозахисного органу проблем, викликаних, зокрема, недосконалістю адміністративно-правового і громадського регулювання традиційно існуючих силових практик запобігання та припинення правопорушень, охорони громадського порядку, забезпечення безпеки громадян, захисту їх прав і свобод. Крім того, існуюча до недавнього часу безконтрольність з боку суспільства щодо діяльності існуючих правозахисних структур, безкарність і непрофесіоналізм окремих їх співробітників, відсутність ефективного механізму реагування на скарги громадян щодо незаконних силових дій, мілітаризація і політизація правозахисної сфери призвели до того, що діяльність органів внутрішніх справ обґрунтовано асоціюється у громаді передусім із всілякими утисками прав і свобод громадян, зловживанням повноваженнями, надвисоким рівнем корумпованості, свавіллям та безчинствами¹.

Подолання зазначених проблем в Україні і досягнення на практиці встановлення нового адміністративно-правового статусу правоохоронних органів потребує значних зусиль фахівців, інститутів держави, всієї громади і суспільства, що можуть бути оптимізовані за умови врахування багаторічного зарубіжного досвіду щодо встановлення адміністративно-правового статусу органів поліції, орієнтованого на забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Наголосимо, що в умовах стрімкого розгортання науково-технічного прогресу та розвитку ринкових відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. соціальні ризики щодо гарантій прав і свобод людини у країнах світу значно загострились, актуалізуючи тим самим виникнення і функціонування правозахисних ініціатив, рухів, організацій як державних, так і громадських (політичних партій, профспілкових організацій, різноманітних спілок тощо), що, у свою чергу, зумовило необхідність переорієнтування діяльності основного правозахисного органу держав – поліції на забезпечення соціально-правових гарантій прав і свобод людини в суспільстві.

¹ Проект Закону про поліцію і поліцейську діяльність : від 27.01.2015 № 1692-1 / ініціатори В. В. Чумак, О. І. Сироїд, О. С. Сотник та ін. // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53719 (дата звернення: 07.02.2020).

Вивчаючи порушену проблему, підкреслимо, що для переважної більшості поліцейських систем країн Європи провідним шляхом до досягнення вимог правового демократичного суспільства виявилось докорінне реформування, що ґрунтувалося на стрижневих принципах, серед яких універсальними були: верховенство права, деполітизація, демілітаризація, децентралізація, підзвітність і прозорість у роботі, тісна співпраця з населенням та місцевими громадами, професійна підготовка персоналу [6, с. 25]. Як бачимо, принципи реформування поліцейської системи були безпосередньо пов'язані зі спрямуванням її діяльності на забезпечення закріплених на міжнародному рівні орієнтирів на захист прав і свобод людини, що є природними і залежать від їх нормативного закріплення лише гарантіями їх дотримання, але не своїм існуванням, а також особистих прав і свобод людини, що гарантуються державою.

Конкретизація переліку і змісту принципів, орієнтирів і основних віх реформування поліцейських систем відбувалася безпосередньо на рівні конкретної країни, відповідно до вимог її політичної системи, а також здатності діючих державних структур до реорганізації й наявності відповідних ресурсів. Разом з цим унаслідок такого реформування у всіх європейських державах права і свободи людини дійсно стають універсальним і найбільш пріоритетним орієнтиром в адміністративно-правовому статусі органів поліції, а права громадянина конкретизують зміст поліцейської діяльності відповідно до конкретних соціально-політичних умов, що складаються на теренах тієї чи іншої держави.

Суттєве узгодження законодавства України відповідно до міжнародних правових стандартів щодо прав і свобод людини розпочалося з часів проголошення незалежності (1991 р.) та затвердження основного закону – Конституції України (1996 р.), яка забезпечила право всіх категорій населення на захист прав і свобод, оскільки згідно зі статтею 1 Конституції Україна є соціальною державою. Вітчизняні вчені наголошують, що у зазначеному документі вперше замість фрагментарного набору прав і свобод було визначено цілісну систему прав і свобод у всіх основних сферах, передбачено громадянські, політичні, економічні, соціальні й культурні права і свободи людини і громадянина [7, с. 23]. Нині категорія «права і свободи людини» є визнаною в Україні, як і в усьому світі, нормативно-змістовою основою для побудови взаємовідносин між індивідом і державою, зокрема її правозахисними структурами,

за допомогою яких регламентуються межі свавільних дій і соціальних можливостей людини, встановлюються інституційні та нормативно-правові механізми обмежувальної взаємодії людини і суспільства.

Одним із перших документів, що безпосередньо визначили процес орієнтування діяльності органів внутрішніх справ України на захист прав і свобод людини як стрижневу соціальну цінність, виявилася Постанова Кабінету Міністрів України від 24.04.1996 № 456 «Про Концепцію розвитку системи Міністерства внутрішніх справ», де, зокрема, зазначалося, що політичне, економічне та соціальне оновлення суспільства у процесі побудови демократичної правової держави зумовлює потребу приведення правових, організаційних, структурних та інших засад функціонування органів виконавчої влади відповідно до нових умов їх діяльності та розвитку. До того ж на органи внутрішніх справ, як складову частину органів виконавчої влади, покладался обов'язок забезпечити реалізацію наданих їм повноважень, виходячи з пріоритетності прав і свобод людини¹.

Відображені у Концепції ідеї були прогресивними для свого часу, оскільки чітко орієнтували діяльність органів внутрішніх справ на захист життя, здоров'я, прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань.

Зазначені положення отримали подальший розвиток у виконавчій практиці та втілення у нормативному законодавстві України. Так, згідно з Угодою про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» у Верховній Раді України восьмого скликання (2014 р.), укладеною учасниками Коаліції депутатських фракцій, до складу якої входила більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України, було вперше законодавчо закарбовано ідею утворення Національної поліції України. Національна поліція тлумачилася в документі як центральний орган виконавчої влади в системі Міністерства внутрішніх справ України, з новими, орієнтованими на європейські цінності, повноваженнями.

На службу Національної поліції було покладено місію сприяти реалізації державної по-

літики у сфері протидії злочинності та забезпечення громадського порядку. Було означено структуру цього органу: поліція громадської безпеки (єдина патрульна служба та служба дільничних інспекторів), кримінальна поліція (оперативно-слідчі органи), підрозділи поліції спеціального призначення (уніфіковані підрозділи швидкого реагування, вичерпний перелік функцій яких установлюється законом), судова поліція².

У квітні 2014 р. було створено Експертну раду з питань дотримання прав людини та реформування органів внутрішніх справ з метою розробки концепції реформування. 17 травня 2014 р. начальник Головного штабу МВС України М. Вербенський анонсував початок реформування та поінформував про поетапне перетворення системи МВС України в правоохоронне відомство європейського зразка, головним критерієм оцінки діяльності якого буде дотримання основоположних прав і свобод людини і громадянина. Упродовж другої половини 2014 р. керівництво МВС України запровадило низку експериментів у різних містах нашої країни. Головна мета їх полягала в удосконаленні діяльності органів внутрішніх справ, запровадженні європейських стандартів їх функціонування та зміцненні взаємодії з населенням у різних областях України [8].

Накреслені у державних документах позиції щодо основних засад адміністративно-правового статусу Національної поліції та набутий досвід було унормовано в Законі України від 02.07.2015 «Про Національну поліцію» та Постанові Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 «Про затвердження Положення про Національну поліцію». Документами встановлено статус Національної поліції України як центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через міністра внутрішніх справ України і який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку³.

² Угода про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» : від 27.11.2014 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001001-15> (дата звернення: 05.02.2020).

³ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 05.02.2020).

¹ Про Концепцію розвитку системи Міністерства внутрішніх справ : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.04.1996 № 456 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456-96-п> (дата звернення: 05.02.2020). Втратила чинність.

Згідно з документом «Положення про Національну поліцію» Національна поліція є юридичною особою публічного права, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Казначейства¹. Для остаточного закріплення адміністративно-правового статусу цього виконавчого органу в суспільстві Указом Президента України від 9 грудня 2015 р. № 693/2015 день 4 серпня було визначено Днем Національної поліції України.

У затвердженому Кабінетом Міністрів України Розпорядженні «Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року» (2017 р.) було закладено концептуальні засади, повноваження і можливості реалізації функцій Національної поліції, визначено стратегічні пріоритети розвитку правозахисних органів як невід'ємної частини сектору національної безпеки, серед яких, зокрема: створення безпечного середовища; протидія злочинності; дотримання та забезпечення прав людини; ефективне інтегроване управління державним кордоном і збалансована міграційна політика; забезпечення якості і доступності адміністративних послуг; ефективне врядування, прозорість і підзвітність; розвиток кадрового потенціалу та соціальний захист працівників².

Відтоді у нормативному законодавстві України було остаточно закарбовано прогресивні положення щодо ґрунтованого на демократичних європейських цінностях адміністративно-правового статусу Національної поліції України. Цей статус визначало, зокрема, те, що пріоритетним напрямом роботи цього органу держави має бути служіння як потребам окремих громадян, так і суспільству в цілому; діяльність Національної поліції здійснюватиметься в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами і громадськими об'єднаннями на засадах партнерства зі спрямуванням на задоволення їхніх потреб; усі форми та методи діяльності підрозділів Національної поліції України мають здійснюватися відповідно до чинного законодавства України та не залежати від волі окремих політичних сил.

¹ Там само.

² Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року : затв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-p> (дата звернення: 05.02.2020).

Національна поліція містить такі підрозділи: кримінальна поліція, патрульна поліція, органи досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення [7, с. 29], що мають задовольнити потреби всіх верств населення та структур суспільства у правовому захисті і підтриманні безпеки.

Організаційна структура Національної поліції визначається Законом України «Про Національну поліцію» і складається з центрального органу управління поліцією та територіальних органів поліції. До складу центрального органу управління поліцією входять організаційно поєднані структурні підрозділи, що забезпечують діяльність керівника поліції, а також виконання покладених на поліцію завдань³. Як бачимо, організаційна структура поліції будується за ієрархічним принципом, хоча й на місцях підрозділам поліції та окремим фахівцям надаються значні повноваження у напрямі захисту прав людини.

Структуру територіальних органів поліції затверджує керівник поліції за погодженням із міністром внутрішніх справ України, виходячи з можливостей держави і потреб населення. Так, 29 жовтня 2015 р. Міністерство внутрішніх справ України запровадило зміну організаційної структури місцевих органів та підрозділів Національної поліції. Це було пов'язано насамперед із тим, що в малих містах країни й у сільській місцевості (430 міст, 880 селищ, 28 тис. сіл) проживає 24,5 мільйони громадян і кожен із них має бути впевнений, що в разі необхідності отримає кваліфіковану допомогу поліцейського. Зараз система місцевих органів поліції у структурі Головних управлінь Національної поліції формується за «кущовим» принципом, який передбачає створення відділів поліції, через які буде здійснюватися управління та організація діяльності відділень поліції (базових органів) у складі «куща» [7, с. 29–30].

Відповідно, характеризуючи адміністративно-правовий статус Національної поліції як суб'єкта реалізації державної політики України у сфері забезпечення прав і свобод людини, важливо зазначити, що важливою рисою прав людини є їх орієнтованість на захист індивіда та гарантованість законності протидії державі з боку людини з метою захисту власних прав.

³ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 05.02.2020).

Досліджуючи порушену проблему, важливо наголосити, що згідно з нормами сучасного нормативного законодавства Національна поліція має бути прозорою у своїх діях. Це означає, що поліцейські підрозділи мають бути достатньо відкриті для форм зовнішнього контролю, в тому числі громадського. Адже лише за таких умов права людини на практиці стають найвищим рівнем можливостей індивіда й вимог до соціуму, обумовлених самим фактом існування людини, детермінованим шаблоном розвитку цивілізації й пов'язаним з тотальним і незаперечним визнанням пріоритетності потреб людини в суспільстві. Відповідно права людини виявляються обмежувальними стосовно дій держави, окреслюючи межі індивідуальної та суспільної свободи особистості відносно держави й її інституцій і взаємної відповідальності. Саме тому в нормативному законодавстві, що регламентує діяльність органів правопорядку, було чітко окреслено, що обмеження Національною поліцією прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції.

Висновки

Проведений аналіз нормативних документів та наукових праць забезпечив обґрунтованість розгляду адміністративно-правового статусу Національної поліції України як комплексу прав та обов'язків цієї державної інституції, її структурних підрозділів, окремих фахівців, закріплених нормами адміністративного права за цим правозахисним органом.

Адміністративно-правовий статус Національної поліції України містить сукупність складників:

- цільовий – визначається місією поліції щодо сприяння реалізації державної політики у сфері протидії злочинності та забезпечення громадського порядку, забезпечення прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки, а також надання в межах, визначених законом, послуг особам. Пріоритетністю в роботі цього органу держави є служіння потре-

бам окремих громадян і суспільству в цілому, в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямування на задоволення їхніх потреб, відповідно до чинного законодавства України;

- організаційний, що віддзеркалює структуру Національної поліції, яка складається з таких підрозділів: кримінальна поліція, патрульна поліція, органи досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення, що мають задовольнити потреби усіх верств населення та структур суспільства у правовому захисті й підтриманні безпеки. Крім того, така організаційна структура складається з центрального органу управління поліцією, до складу якого входять організаційно поєднані структурні підрозділи, що забезпечують виконання покладених на поліцію завдань у напрямі захисту прав людини на місцях.

- компетенційний – пов'язаний із окресленням завдань, функцій, прав та обов'язків, а також ступенем відповідальності правоохоронного органу й окремих його підрозділів і працівників, що визначають орієнтованість їх діяльності на захист індивіда та гарантованість законності протидії державі з боку людини з метою захисту власних прав і свобод.

Прогресивною тенденцією сьогодення є встановлення адміністративно-правового статусу відносно нової на теренах України державної структури – Національної поліції, що не наслідують негативні традиції правоохоронних органів минулого, а надає можливість зміцнити у державі законність на основі підвищення правової культури органу поліції в цілому та його окремих працівників, удосконалити підходи до організації правозахисної діяльності, зміцнити дисципліну, посилити відповідальність і підзвітність поліції перед громадою.

На нашу думку, подальша детальна розробка шляхів реалізації кадрової політики Національної поліції України в контексті оновлення адміністративно-правових засад захисту прав і свобод людини є перспективним дослідницьким напрямом.

Список бібліографічних посилань

1. Катрич Д. К. Адміністративно-правовий статус Національної поліції України: поняття і зміст. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. Вип. 36 (2). С. 31–35.
2. Любова Н. О. Діяльність поліції щодо повернення довіри населення та налагодження зв'язків з громадськістю // Актуальні проблеми охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки в сучасних умовах : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 20 листопа. 2015 р.) / МВС України, Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2015. С. 162–165.
3. Безпалова О. І., Горбач Д. О. Поняття та структура адміністративно-правового статусу Національної гвардії України. *Форум права*. 2017. № 5. С. 31–38. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1189060>.

4. Васильєв І. О., Мінка Т. П. Контрольна діяльність штабів ОВС : монографія. Дніпропетровськ : Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 260 с.
5. Кісіль З. Р. Адміністративно-правовий статус працівника міліції як фактор протидії професійній деформації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2008. № 2. С. 123–126.
6. Адміністративна діяльність органів поліції України / О. І. Безпалова та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 432 с.
7. Бисага Ю. М., Палінчак М. М., Белов Д. М., Данканич М. М. Основні права людини. Ужгород, 2003. 189 с.
8. Теличкін І. Реформування органів внутрішніх справ та Прокуратури // Українська Гельсінська спілка з прав людини : сайт. 19.03.2016. URL: https://helsinki.org.ua/reformuvannya-orhaniv-vnutrishnih-sprav-ta-prokuratury-i-telychkin/#_ftnref2 (дата звернення: 07.02.2020).

Надійшла до редколегії 10.02.2020

ТАНЬКО А. В. АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ СТАТУС ОРГАНОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ ПОЛИЦИИ УКРАИНЫ КАК СУБЪЕКТА РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ В СФЕРЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРАВ И СВОБОД ЧЕЛОВЕКА

Статья посвящена исследованию феномена административно-правового статуса органов Национальной полиции как субъекта реализации государственной политики Украины в сфере обеспечения прав и свобод человека. Рассмотрены сущность и содержание административно-правового статуса Национальной полиции Украины через призму ведущих категорий «права» и «свободы», составляют ориентир для развертывания демократических процессов в украинском обществе.

Административно-правовой статус Национальной полиции Украины рассмотрено как совокупность запечатленных в законодательстве государства характеристик и возможностей этого органа, комплекс составляющих (целевой, организационный, компетенционный).

Ключевые слова: *Национальная полиция, административно-правовой статус, права, свободы человека, государство и общество, правовая система Украины.*

TANKO A. V. ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE AS A SUBJECT OF STATE POLICY IMPLEMENTATION IN HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS

The article is focused on studying the phenomenon of the administrative and legal status of the National Police as a subject of Ukrainian state policy implementation in human rights and freedoms. The author outlines the essence and content of the administrative and legal status of the National Police of Ukraine through the leading categories of "law" and "freedom", which are important for the democratic processes developing in Ukrainian society.

The administrative and legal status of the National Police of Ukraine is considered as a set of characteristics and powers entrusted in the state legislation, a set of the following components: target – determined by the mission of the police to promote the state policy implementation in the fight against crime and peacekeeping, enforcement of rights, public and state interests; organizational – characterizes the structure of the National Police, consisting of a central police control facility, which consists of organizationally integrated structural units that ensure the implementation of the police tasks in human rights protection; competent – related to the definition of tasks, functions, rights, and duties, as well as the degree of responsibility of the law enforcement and its units and employees, determining the focus of their activities on the protection of the individual and the guarantee of the legitimacy of counteracting the state on the part of the person to protect their rights and freedoms.

In practice, the implementation of the new administrative and legal status enables law enforcement to approve the law, enhance the communication and legal culture of police officers, overcome the traditional politicization and militarization of law enforcement by updating the organizing strategies of human rights activities, strengthen the state and professional discipline, make the police activities transparent, improve the control system and responsibility of police structures and professionals for malpractice.

Key words: *National Police, administrative and legal status, rights, human freedoms, state and community, legal system of Ukraine.*